

Ποιος είσαι τελικά - Νένα Μεντή

Νίκος Μωραΐτης: Νένα Μεντή. Ποια είσαι τελικά;

Νένα Μεντή: Αυτή που είμαι, δηλαδή αυτή που ήμουνα κιόλας. Θέλω να πω, ότι επειδή έχω πάρα πολύ καλή μνήμη, ευτυχώς και δυστυχώς, μπορώ να θυμηθώ τη ζωή μου και τους σταθμούς της ζωής μου και τις επιρροές στη ζωή μου από τα πολύ μικρά μου χρόνια. Δηλαδή πολύ... πριν τα δέκα μου, ας πούμε.

Λοιπόν, έτσι... απλά και αληθινά, θα πω ότι έχω μια... ας πούμε, ιστορία να την πω; Από το σπίτι μου. Το σπίτι μου ήταν καθοριστικό για μένα. Πάρα πολύ. Μέχρι σήμερα είναι αυτό που μέσα μου μου δίνει γνώση και φως στο να είμαι αυτός ο άνθρωπος που είμαι. Δηλαδή, να βουτάω και στα βαθιά, να μη με νοιάζει να φάω και τα μούτρα μου και να είμαι όσο γίνεται αληθινή.

Αυτό είναι το ένα και σε αυτό έχει συμβάλει βασικά ο πατέρας μου, που ήταν ένας άνθρωπος που ταιριάζαμε. Ταιριάζαμε δηλαδή... και ότι ήταν καλλιτέχνης και εγώ από μικρή είχα το μικρόβιο αυτό, να γίνω... Να γίνω κάτι καλλιτεχνικό. Στην αρχή ήθελα τραγουδίστρια, μετά ήθελα ηθοποιός. Δεν πισωγύρισα. Στο ηθοποιός τελείωσα. Μου είπε ο μπαμπάς μου "θα γίνεις αυτό που θέλεις. Τελείωσε το σχολείο και μετά θα γίνεις".

Νίκος Μωραΐτης: Ο πατέρας σου είναι ο συνθέτης Σπήλιος Μεντής.

Νένα Μεντή: Αυτός.

Νίκος Μωραΐτης: Και για τους ανθρώπους που γνωρίζουν τη μουσική ιστορία, είναι ένας γνωστός συνθέτης της εποχής του.

Νένα Μεντή: Πολύ. Και όχι μόνο γνωστός και πολύ σημαντικός, γιατί ήταν μέσα στους συνθέτες του ελαφρού τραγουδιού... Που, όμως, ο πατέρας μου δεν μπορεί να καταταγεί εκεί. Έχω αντίρρηση μεγάλη. Γιατί ο πατέρας μου ήταν άνθρωπος με πολύ μυαλό και με θέση πολιτικοκοινωνική. Άρα είχε μια ματιά του αριστερού. Αυτό παίζει μεγάλο ρόλο. Δηλαδή οι στίχοι του, γιατί έγραφε τους στίχους, αυτό ήταν το σπουδαίο, δεν έγραφε μόνο τη μουσική, ήταν πάντα ανθρωποκεντρικοί. Που για μένα αυτό είναι το σημαντικότερο πράγμα στη ζωή. Και τη δική μου και γενικά θεωρώ των καλλιτεχνών.

Λοιπόν... ο μπαμπάς μου μάζεψε τότε, γύρω στη δεκαετία του '50, πολλές τραγουδίστριες σπουδαίες, όπως η Δανάη, όπως η Σοφία Βέμπο, όπως η Νινή Ζαχά, αν τη θυμάσαι. Που ερχόντουσαν σπίτι, λέγανε τραγούδια του. Άρα κι εγώ άρχισα να ακούω τραγούδια όχι μόνο από τη φωνή της μάνας μου, που είχε μια υπέροχη φωνή και αγαπιόντουσαν πάρα πολύ και ταιριάζαν με τον μπαμπά και τραγουδάγε τα τραγούδια του, αλλά και κάποιων επαγγελματιών, τραγουδιστριών, σπουδαίων της εποχής. Και έτσι άρχισε να μου αρέσει πάρα πολύ το τραγούδι και να νιώθω ότι μπορώ να εκφραστώ κι εγώ μέσα από αυτό.

Φωνή δεν είχα άσχημη. Μια χαρά ήταν η φωνή μου. Όμως, μετά από λίγο, βλέποντας... βλέποντας θέατρο, μάλλον ακούγοντας θέατρο στο ραδιόφωνο, στην εκπομπή του Μαμάκη, αν θυμάσαι μια εκπομπή... Πού να θυμάσαι; Είσαι νεο παιδί εσύ. Ή βλέποντας ταινίες στο σινεμά, που έβλεπα πολύ. Όχι μόνο ελληνικό σινεμά και ξένο σινεμά και ιταλικό. Δηλαδή έχω δει πολύ Βισκόντι, πολύ. Πολύ Άννα Μανιάνι, πολύ... Πάρα πολύ. Είπα θέλω να γίνω ηθοποιός. Και το λέω αυτό για να μιλήσω για τον πατέρα μου, γιατί είναι το άλφα και το ωμέγα της ζωής μου.

Νίκος Μωραΐτης: Σε ποια ηλικία του το λες;

Νένα Μεντή: Δέκα με έντεκα.

Νίκος Μωραΐτης: Το θέλω να γίνω ηθοποιός;

Νένα Μεντή: Ναι.

Νίκος Μωραΐτης: Αφού του έχεις πει θέλω να γίνω τραγουδίστρια...

Νένα Μεντή: Αφού του έχω πει θέλω να γίνω τραγουδίστρια κάνα χρόνο πριν, μετά...

Νίκος Μωραΐτης: Τώρα δεν... σε διέκοψα. Εσύ είπες δεν είχα..., είχα συμπαθητική φωνή.

Νένα Μεντή: Ναι.

Νίκος Μωραΐτης: Έχεις μία από τις πάρα πολύ ωραίες φωνές.

Νένα Μεντή: Δεν ήταν όμως, τελικά...

Νίκος Μωραΐτης: Να μιλήσω λίγο για αυτό;

Νένα Μεντή: Βεβαίως, θα σε αφήσω, θα σε αφήσω λίγο. Ναι.

Νίκος Μωραΐτης: Θυμάμαι στο "Εκτο Πάτωμα", ήμουν φοιτητής και έβγαινες... Ήσουν η γκρίζα κυρία, ε; Στο "Εκτο Πάτωμα", είχε κάνει τη διασκευή σε μιούζικαλ.

Νένα Μεντή: Χμμμ. Ωραίο ήταν.

Νίκος Μωραΐτης: Πάρα πολύ. Για μένα πάρα πολύ. Και είχε γράψει

Νένα Μεντή: Της Λίνας και του...

Νίκος Μωραΐτης: Σταμάτης Κραουνάκης, Λίνα Νικολακοπούλου. Και έβγαινες... Ήσουν με το τραγούδι της γκρίζας κυρίας και ήσουν μια τραγουδίστρια υπέροχη.

Νένα Μεντή: Είχα γνώση ότι δεν είμαι τραγουδίστρια, αλλά ότι δεν τραγουδάω και άσχημα. Σταθείτε ρε παιδιά.

Νίκος Μωραΐτης: Μα, συγγνώμη, θα μπορούσες να είσαι τραγουδίστρια.

Νένα Μεντή: Θα μπορούσα να, αν είχα κάνει και κάποια μαθήματα... Ή ας πούμε κάποιες τραγουδίστριες σπουδαίες, με θεωρούν πάρα πολύ καλή τραγουδίστρια και το λένε. Δεν λέω ονόματα... Απλώς μιλάω για τον πατέρα μου, επειδή είναι για μένα το κύριο κεφάλαιο της ζωής μου, που έπαιξε καθοριστικό ρόλο και όταν έφυγε, γιατί έφυγε πάρα πολύ νέος, ήτανε το φως μου.

Νίκος Μωραΐτης: Σε ποια ηλικία ήσουν;

Νένα Μεντή: Όταν έφυγε ο μπαμπάς μου, εικοσιτριών, εικοσιτεσσάρων.

Νίκος Μωραΐτης: Τρυφερή ακόμη ηλικία...

Νένα Μεντή: Ναι, πολύ. Έπαιζα ήδη στο θέατρο. Ερχόταν και με είχε δει και έλεγε: Η κόρη μου είναι αυτή. Έλεγε στους θεατές. Αυτό που ντρεπόμουν εγώ φρικτά. Αυτή που βλέπετε τώρα είναι η κόρη μου. Αυτή είναι η κόρη μου, αυτή είναι η κόρη μου... Αυτό δηλαδή... πάρα πολύ ο μπαμπάς μου. Μετά έφυγε, πολύ... πολύ απότομα. Ξαφνικά. Με την καρδιά του και έμεινε ένα τεράστιο κενό... στη ζωή μου. Αλήθεια. Πολύ... Δηλαδή, πολύ με σφράγισε ο χαμός του, ίσως και πιο πολύ από όταν ζούσε. Πάρα πολύ, πάρα πολύ.

Μετά όμως, επειδή είχα ήδη παντρευτεί εγώ και επειδή ήδη ήμουν στο θέατρο και μ' αρέσει πάρα πολύ αυτό που έκανα. Δηλαδή το έκανα με μεγάλο μεράκι που και αυτό ο πατέρας μου μου το

έμαθε. Ό,τι κάνεις θα το αγαπάς, μου έλεγε. Αν δεν το αγαπάς και το κάνεις για άλλους λόγους... Ξέρεις, αυτά είναι...

Άμα έχεις μια οικογένεια που ξέρεις ότι τους εμπιστεύεσαι και ότι δουλεύει εδώ, γιατί σου έχουν και σε έχουν κατευθύνει να διαβάσεις κάποια βιβλία, να μην πας σε αυτή την ταινία γιατί είναι σαχλαμούρα, τώρα, εντάξει. Είσαι μικρή, αλλά δεν είναι ανάγκη να βλέπεις μόνο σαχλαμούρες. Βλέπαμε κωμωδίες ελληνικές στο σινεμά, αλλά όταν μάθαινε ο πατέρας μου ότι παίζεται και μια ωραία ταινία, ξένη, θα με έστελνε να τη δω και ας ήμουν δέκα χρονών. Πώς να σου πω... Αυτό είναι πολύ σπουδαίο πράγμα. Ε, λοιπόν, αυτό είναι ο φάρος μου. Ο πατέρας μου, αλήθεια. Μέχρι σήμερα τον αναπολώ και θυμάμαι τα λόγια του. Αλήθεια. Χωρίς να είναι μελό καθόλου αυτό. Είναι οδηγός.

Από κει και πέρα, όταν βγήκα στο θέατρο, άνθρωποι, έτσι πολύ σπουδαίοι, που είχα την τύχη να γνωρίσω και να παίξω κιόλας μαζί τους ή δάσκαλος στη σχολή μου ήταν στο Εθνικό, ήταν ο Στέλιος ο Βόκοβιτς, αν έχεις ακούσει. Ένας άνθρωπος σπουδαίος. Δεν είχαμε καλούς δασκάλους, καθόλου. Και οι σχολές γενικά είναι μια μπλόφα, τελικά. Μέχρι σήμερα το πιστεύω και το λέω δημόσια. Δεν έχω κανένα θέμα. Το θέατρο δεν μαθαίνεται στη Σχολή. Το θέατρο μαθαίνεται στη σκηνή με τους συναδέλφους.

Νίκος Μωραΐτης: Είχες καθηγήτρια, όμως, και την Παξινού.

Νένα Μεντή: Την είχα.

Νίκος Μωραΐτης: Και πώς ήταν;

Νένα Μεντή: Τίποτα δεν μου έμαθε. Όταν έπαιζε, όμως, και αυτή και ο Μινωτής, χάζευα. Και επειδή ήταν δύο κορυφαίοι ηθοποιοί που δεν μπορούσαμε εμείς ούτε στο νυχάκι τους... τα έχανα. Έλεγα πώς γίνεται αυτό; Το... Πήγαινα και τη ρώταγα. Πώς το κάνεις αυτό;

Νίκος Μωραΐτης: Και τι ήταν; Δεν ήτανε... Δεν μπορούσε να το μεταδώσει αυτό;

Νένα Μεντή: Όχι, όχι. Είναι άλλη ιστορία το να το διδάξεις, όχι αυτό που κάνεις εσύ, αυτό που μπορεί η Νένα να κάνει. Εγώ δεν μπορώ να κάνω αυτό που κάνεις εσύ. Εσύ είσαι μεγαλοφυΐα. Εγώ είμαι πολύ πιο χαμηλά. Τίποτα. Κανένας.

Μόνο ο Βόκοβιτς ήταν ένας άνθρωπος που έπαιξε έναν ρόλο στη ζωή μου. Γιατί ήταν ένας άνθρωπος άμεσος, ειλικρινής, ζεστός, ανθρώπινος. Και μου έλεγε: Τι να σου πω, αγάπη μου; Τι να σου πω; Εσύ τα έχεις όλα. Κατάλαβες; Αυτό όμως εμένα μου έδινε δυνάμεις, χωρίς να γίνομαι ψώνιο, γιατί είχα τα κρατήματα του σπιτιού μου. Να μην ξεφύγω, να μην γίνω νούμερο. Ότι λέμε ποια είμαι εγώ, έτσι. Γιατί οι ηθοποιοί το έχουμε αυτό. Και γενικά οι καλλιτέχνες και γενικά οι άνθρωποι. Δηλαδή ήμουν προσγειωμένο παιδί. Τελικά και σήμερα το έχω αυτό.

Λοιπόν, αυτή είναι η πρώτη μου φάση στο θέατρο, μάλλον στη Σχολή. Ένας πολύ σπουδαίος άνθρωπος που έπαιξε ρόλο στη ζωή μου, που δεν θα τον ξέρεις και ο κόσμος δεν τον ξέρει,

αλλά εγώ θα τον πω. Είναι ο πρώτος μου άντρας που πέθανε πάρα πολύ νέος. Ηθοποιός. Πολύ σπουδαίος. Πολύ σπουδαίος. Κορυφαίος. Εγώ δεν έχω ξαναδεί στο θέατρο τέτοιο ηθοποιό. Ήταν ο πρώτος μου άντρας, ο Κώστας ο Στυλιάρης. Γνωστός ηθοποιός, πολύ. Έπαιζε με τον Μινωτή και την Παξινού και ήταν και στον Κουν. Αυτός ήταν ένα κομμάτι της ζωής μου πολύ σημαντικό και για το θέατρο και για τη ζωή μου.

Νίκος Μωραΐτης: Σε τι ηλικία έφυγε;

Νένα Μεντή: Τριάντα τεσσάρων. Πέθανε ο μπαμπάς μου και μετά από 2-3 χρόνια πέθανε εκείνος.

Νίκος Μωραΐτης: Ναι. Απίστευτο έτσι; Κι εσύ;

Νένα Μεντή: Πέρασα... Εγώ τρελή.

Νίκος Μωραΐτης: Όχι, ηλικία;

Νένα Μεντή: Εγώ στον μπαμπά μου 24 και στον Κώστα 28 στα 29. Εννέα χρόνια παντρεμένοι.

Νίκος Μωραΐτης: Δύο χτυπήματα.

Νένα Μεντή: Ναι, απανωτά πολύ, πολύ. Και είπα ή... ή φουντάρω κανονικά ή αν είναι να ζήσω πρέπει να ζήσω. Τι να ζήσω; Δηλαδή, να μην κλαίγομαι, να μην με ρουφήξει όλη αυτή η κατάσταση. Δεν ξέρω πώς γίνεται αυτό. Με παρέες, με φίλους, με τη δουλειά, με ένα βιβλίο. Δεν ξέρω και νομίζω ότι και με το κύτταρο που έχω, που είναι από το σπίτι μου, πολύ δυνατό. Αυτό το πιστεύω. Δηλαδή είναι αντοχής. Το μέταλλο είναι αντοχής. Πολύ.

Έχω φάει πολύ δύσκολα πράγματα στο θέατρο. Στο θέατρο, όχι στη ζωή τόσο, εκτός από τους θανάτους. Στο θέατρο πολύ δύσκολα. Δηλαδή μέχρι τα 45 μου πεινούσα. Γι' αυτό η ερώτηση "ποιος είσαι τελικά" πρέπει να έχει πολλή σχέση, ιδιαίτερα σε έναν ηθοποιό, με την πορεία του στη δουλειά. Γιατί αν γίνεσαι ηθοποιός, γίνεσαι γιατί το θες πάρα πολύ. Γιατί κάτι έχεις να πεις, κάτι να επικοινωνήσεις, κάτι να... κάτι να είναι με τον κόσμο κάτω, να κοιταχτείτε... Και να μην πουλάς μόνο την τέχνη σου, αλλά και αυτό που κάνεις να αφορά εκείνον. Για μένα. Εγώ έτσι το βλέπω το θέατρο. Αυτό που λέω εγώ ανθρωποκεντρικό. Δηλαδή αυτό που δεν υπάρχει σήμερα στην εποχή μας, πουθενά. Δηλαδή εννοώ στην... στην εξουσία, στην εκάστοτε εξουσία, την πολιτική... Το νοιάξιμο για το πώς ζουν οι άνθρωποι. Πώς ζουν οι άνθρωποι; Τι έχει συμβεί σήμερα και είναι τα πάντα σε τεράστια έκπτωση, σε βία, σε απόγνωση και σε απελπισία. Δεν ενδιαφέρεται ουδείς. Όλοι μιλάνε για κάτι που δεν είναι εδώ κάτω. Εγώ δεν έχω μεγαλώσει έτσι.

Όταν στριμώχτηκα πολύ στο θέατρο, γιατί στριμώχτηκα πολύ, τα παράτησα, έφυγα. Πήρα τον δεύτερο άντρα μου και πήγαμε και ζήσαμε σε ένα μέρος και φτιάξαμε ένα μαγαζί, μια μπουτίκ. Και είπα δεν ξαναπαίζω εγώ.

Νίκος Μωραΐτης: Εκτός Αθηνών;

Νένα Μεντή: Εκτός. Δεν θέλω εγώ αυτόν τον κόσμο. Δεν μ' αρέσει, δεν τον σηκώνω.

Νίκος Μωραΐτης: Για πόσα χρόνια;

Νένα Μεντή: Δυστυχώς, λίγα. Γιατί μετά δεν είχαμε να φάμε και έπρεπε να ξαναγυρίσω. Γιατί είχα καλό όνομα στην πιάτσα τη θεατρική και με ζητάγανε. Δεν υπήρχε ακόμα η τηλεόραση, που να παίζεις και να είσαι κάποιος και να είσαι οι "Τρεις Χάριτες" και το αυτό. Υπήρχαν ηθοποιοί. Λέγανε λοιπόν η Μεντή είναι καλή, φέρτην αυτήν. Τα λεφτά όμως ήταν πολύ... δεν ήταν καλά τα λεφτά και είχαμε και παιδί αποκτήσει.

Τώρα από κει και πέρα, για να περάσω σε μια πορεία μου στη δουλειά μου... Γιατί για μένα η δουλειά μου είναι, όπως μου λέει ο άντρας μου, "πότε θα σταματήσεις να παίζεις;" Παίζω εξήντα χρόνια στο θέατρο. Δηλαδή καταλαβαίνεις τι... Έχω... έχω μία, τι να την πω; Σχέση όχι ερωτική. Κάτι πιο βαθύ. Μου δίνει ζωή. Αυτή η δουλειά μου δίνει ζωή. Δεν νιώθω την ηλικία μου. Νιώθω ότι είμαι όπως βγήκα από τη Σχολή, όταν παίζω στο θέατρο.

Λοιπόν, εμένα ένας μεγάλος σταθμός στην πορεία μου, δεν μου αρέσει η λέξη καριέρα καθόλου. Δεν πιστεύω σε καριέρες. Στην πορεία μου στο θέατρο έπαιξε πολύ μεγάλο η παράσταση, ο μονόλογος της Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου. Εκεί δηλαδή έγινε ένα... σε μένα καταρχήν, ένα... σαν να γύρισε ένας διακόπτης και μου έδειξε πολύ καθαρά, αυτό που λέω σήμερα, ποιο είναι το δικό μου νήμα της αφήγησης. Γιατί αυτό είναι μια παράσταση, μια αφήγηση μιας ιστορίας. Ότι το νήμα μου με την τέχνη μου, με τη δουλειά μου... είναι τεράστιο και είναι του τόπου. Έχει σχέση με τον τόπο μου, με τη γλώσσα μου, με την ιστορία μου, με τα τραγούδια μας, με τη ζωή μας, με τη μιζέρια μας, με τη μαυρίλα μας, με ό,τι έχει περάσει ο τόπος, ειδικά τα τελευταία χρόνια... ...πάρα πολύ δύσκολα πράγματα... που εγώ πιο πολύ μου τα έχουν διηγηθεί ή τα έχω διαβάσει και όχι ζήσει. Είναι πιο παλιά. Και άρχισα να κεντράρω στο ελληνικό έργο.

Νίκος Μωραΐτης: Δηλαδή αυτό που έγινε με την Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου δεν θα μπορούσε να είχε γίνει με Σαϊξπηρ ή με Τσέχωφ;

Νένα Μεντή: Όχι. Τσέχωφ θα μπορούσε σε έναν βαθμό, γιατί τον αγαπώ. Είναι ο αγαπημένος μου συγγραφέας και δεν έχω παίξει ποτέ. Γιατί είναι πολύ του ανθρώπου... ποιητής, έτσι; Και αυτό με συγκινεί εμένα πάρα πολύ. Αλλά δεν έτυχε να παίξω. Δυστυχώς. Στη Σχολή έκανα, "Θείο Βάνια", έπαιζα τη Σόνια.

Κάτι άλλο που μου έχει κάνει πολύ μεγάλη, σε σχέση με αυτό που λέω του τόπου μας, είναι ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Που έχω διαβάσει πολύ. Κάναμε στο σχολείο παλιά, τώρα πια δεν κάνουν Παπαδιαμάντη στο σχολείο. Δεν ξέρω αν το ξέρεις.

Νίκος Μωραΐτης: Όχι.

Νένα Μεντή: Ναι. Λοιπόν, διάβασα πολύ Παπαδιαμάντη και κάποια στιγμή έπαιξα στο θέατρο Παπαδιαμάντη, τη "Φόνισσα" έκανα. Δηλαδή κάναμε, έκανε ο Ζούλιας μία... μια σύνθεση

γυναικών του Παπαδιαμάντη, με κυρίαρχο πρόσωπο την Φραγκογιαννού. Το παίξαμε... σκίσαμε. Δύο χρόνια αυτό. Θέλω να σου πω από την "Ευτυχία" και μετά δεν έχω κάνει ξένο έργο. Δεκαοχτώ χρόνια τώρα, παίζω μόνο ελληνικά έργα. Και αν μου προτείνουν, μου έχουν προτείνει, λέω, είμαι αλλού παιδιά. Όχι ότι δεν... ..κάποιο έργο ή κάποιο ρόλο δεν θα μπορούσα να τον κάνω και να τον κάνω και καλά. Αλλά σαν κάτι να με φέρνει σε μεγάλη συγγένεια με το κοινό.

Νίκος Μωραΐτης: Δηλαδή, συγγνώμη, τον εαυτό σου τον πραγματικό στο θέατρο και το "πάμε να δούμε τη Μεντή" το βρίσκεις στα 60;

Νένα Μεντή: Ναι. Ναι. Πριν... έχω παίξει πολύ ελληνικό έργο.

Νίκος Μωραΐτης: Το ξέρω.

Νένα Μεντή: Έχω παίξει Κεχαΐδη, έχω παίξει Αναγνωστάκη, έχω παίξει Καμπανέλλη, έχω... επιθεώρηση πολύ και όχι μόνο με το Ελεύθερο Θέατρο που ήταν ό, τι πιο ελληνικό, έτσι; Αλλά αυτό το κεντράρισμα, καδράρισμα στη Νένα ηθοποιό σε σχέση με τον κόσμο... Γιατί αυτό είναι το θέατρο, αυτό το ζωντανό πράγμα από κάτω, είναι μετά την "Ευτυχία". Ναι, στα 60 μου, 61 μου, τότε. Έτσι; Και είμαι πανευτυχής γι' αυτό. Και πια, οι πολύ δικοί μου που με ξέρουν, μου προτείνουν ελληνικά. Δηλαδή για του χρόνου έχουμε κάτι που συζητάμε, πάρα πολύ σπουδαίο, που είναι ελληνικό πάλι. Δηλαδή δεν είναι... Αυτονόητο πια ότι εγώ... Που όμως δεν είναι με την έννοια του χρώματος του τόπου. Είναι κάτι πιο βαθύ. Δεν ξέρω να το πω, γιατί δεν είμαι ούτε συγγραφέας, ούτε ποιήτρια, ούτε ψυχίατρος. Δεν ξέρω. Είναι κάτι που με συνδέει, γιατί γενικώς δεν είμαι ελληνοκεντρική. Είμαι ανθρωποκεντρική. Δηλαδή αυτό που με συνδέει πολύ είναι οι άνθρωποι αυτού του τόπου. Δεν ξέρω... Υπάρχει διαφορά σε αυτό που λέω;

Νίκος Μωραΐτης: Ναι, ναι.

Νένα Μεντή: Έτσι.

Νίκος Μωραΐτης: Τους οποίους, όμως, συχνά τους βρίζουμε τους ανθρώπους αυτούς.

Νένα Μεντή: Εγώ πάρα πολύ. Εγώ τους βρίζω και... όχι τους βρίζω. Δεν είναι σωστή λέξη.

Νίκος Μωραΐτης: Τους κακίζουμε...

Νένα Μεντή: Και μιλάω και μαζί τους με το κοινό που έρχεται και πληρώνει και με βλέπει και τους λέω τις διαφωνίες μου, για τρόπους που επιλέγουν να επιζητήσουν, για το ότι δεν ελπίζουν πια, για το ότι είναι πεσιμιστές, για το ότι δεν αγαπάν... όχι δεν αγαπάν, δεν φροντίζουν τα νιάτα, τα παιδιά τους και τους έχουν δώσει ένα πράγμα εκεί που κάνουνε συνέχεια έτσι. Πολλή κουβέντα. Εγώ δε... λυσσάω. Με μαζεύουνε... οι φίλοι μου, με μαζεύουν.

Τώρα από κει και πέρα πρέπει να πω, όχι γιατί οφείλω... Γιατί έχω πάρα πολύ κόσμο να πω σαν γνωριμίες μέσα στη θεατρική μου πορεία και όχι μόνο. Και στην ανθρώπινη πορεία μου. Δηλαδή ο Μάνος ο Ελευθερίου, ο ποιητής ο σπουδαίος, είναι ένας άνθρωπος που έχει "γράψει" πολύ για

μένα. Στην παρέα που κάναμε, στην παρέα που κάναμε στη Σύρο, επειδή εγώ έχω ένα σπίτι εκεί πέρα και έτσι γνωριστήκαμε κιόλας, που κάναμε... που μιλάγαμε ή βρισκόμασταν στην Αθήνα ή ερχόταν σε μια παράσταση να με δει και μετά βγαίναμε και ή μου τα έριχνε και χοντρά γιατί τα έλεγε έτσι πολύ ωραία ο Μάνος ή μιλούσαμε για τη μουσική, για τραγούδια.

Νίκος Μωραΐτης: Να σου τα ρίξει για ποιο λόγο;

Νένα Μεντή: Γιατί ήταν ειλικρινής άνθρωπος και εμένα με τρώει λίγο. Δηλαδή μ' αρέσει να μου πεις κάτι που δεν σου άρεσε σε αυτό που έκανα.

Νίκος Μωραΐτης: Δηλαδή, σε μια παράσταση, ας πούμε;

Νένα Μεντή: Ναι.

Νίκος Μωραΐτης: Εδώ δεν μ' άρεσες φέτος...

Νένα Μεντή: Ναι. Γιατί την έκανες έτσι αυτήν, ας πούμε; Τόσο έτσι; Έτσι; Που εμένα μ' αρέσει αυτό. Γι' αυτό σου λέω για τον κόσμο, δεν περιμένω μόνο ευλογία, ας πούμε ότι τι σπουδαία είσαι. Όχι. Θέλω να μου πεις... της έδωσες ένα που δεν το έχει, ας πούμε. Ας πούμε, η Παπαγιανοπούλου... Εγώ όταν τη διάλεξα να την κάνω την Παπαγιανοπούλου, που η Ευτυχία Παπαγιανοπούλου είναι ένας σταθμός μεγάλος στη ζωή μου και όχι μόνο τη θεατρική και της Νένας τη ζωή. Γιατί εγώ, αυτό θα στο πω γιατί θα σ' αρέσει... Όταν ήμουν πιτσιρίκι και μέναμε στην Αριστοτέλους, δηλαδή μιλάω για το '59 που ήρθαμε στην Αθήνα, πήγαινα στο σχολείο και ο μπαμπάς μου δούλευε στην εφορία, ήταν εφοριακός. Αυτό τον πέθανε... Γι' αυτό πέθανε.

Νίκος Μωραΐτης: Ο συνθέτης μπαμπάς;

Νένα Μεντή: Ο συνθέτης. Εφοριακός. Στην εφορία δούλευε ο μπαμπάς μου. Δημόσιος υπάλληλος. Και μου έλεγε ότι εγώ θα πεθάνω νωρίς, γιατί αυτό με τρώει που κάνω. Έπρεπε να ζήσουμε. Τρία παιδιά είχε. Λοιπόν, ανεβαίνοντας να πάω στο σχολείο...

Νίκος Μωραΐτης: Δηλαδή, συγγνώμη... δεν μπορούσε να κάνει την τέχνη του, να ζει από την τέχνη του;

Νένα Μεντή: Όχι, καλέ.

Νίκος Μωραΐτης: Μάλιστα.

Νένα Μεντή: Πολύ φτωχοί άνθρωποι. Λοιπόν, πήγαινα στο σχολείο μου και συναντούσα 3ης Σεπτεμβρίου και Ιθάκης, τα λέω επειδή είναι πολύ σημαδιακά μέρη, μια γυναίκα που δεν υπήρχε... Με ένα τουρμπάν, με μαύρα γυαλιά, με το τσιγάρο... μόνη της και τον καφέ τον τούρκικο. Και μου είχε κάνει φοβερή εντύπωση. Και πάω μια μέρα στον πατέρα μου που ήξερε τα πάντα και του λέω, ρε μπαμπά, ποια είναι αυτή η γυναίκα; Δεν υπάρχει αυτό το στυλ

σήμερα... σου μιλάω για πριν το '60. Α, μου λέει, αυτή είναι μια τεράστια λαϊκή στιχουργός, η Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου.

Νίκος Μωραΐτης: Απίστευτο!

Νένα Μεντή: Έχω πολύ έντονη την εικόνα της. Ο πατέρας μου δε, δεν αγαπούσε το ρεμπέτικο και το λαϊκό. Ήταν άλλης σχολής.

Νίκος Μωραΐτης: Πιο αστικό τραγούδι.

Νένα Μεντή: Ναι. Λοιπόν, όταν μου είπε ο Ζούλιας να κάνω την Παπαγιαννοπούλου, είπα εγώ τι να την κάνω την Παπαγιαννοπούλου; Λέει να την παίξουμε μονόλογο. Εγώ θα κάνω μονόλογο; Τι είμαι, ψώνιο είμαι; Έτσι απάντησα. Θεωρούσαμε τότε... δεν γινόντουσαν μονόλογοι τότε, ...ότι ο μονόλογος είναι για τους πολύ μεγάλους ηθοποιούς. Έκανε ο Χορν, έκανε η Λαμπέτη. Έτσι; Αυτούς τους έχω δει κιόλας. Εγώ τι δουλειά έχω; Φτιάχνει λοιπόν αυτό που φτιάχνει ο Πέτρος και το παίζω.

Νίκος Μωραΐτης: Συγγνώμη, αυτό γιατί τόσο χαμηλή...

Νένα Μεντή: Αυτοεκτίμηση; Όχι. Όχι. Γιατί ο μονόλογος είναι ένα πολύ ιδιαίτερο και δύσκολο, μια συνθήκη δύσκολη για τον ηθοποιό. Και όταν δεν θεωρείς ότι είσαι η Σάρα Μπερνάρ, δεν το θεωρούσα, ούτε και σήμερα το θεωρώ. Όχι, γιατί είμαι σεμνή. Καθόλου σεμνή δεν είμαι. Γιατί έχω αυτογνωσία. Ξέρω ότι κάποια πράγματα μπορώ να τα κάνω πάρα πολύ καλά και κάποια άλλα... ε δεν ήξερα τότε πώς να πλησιάσω έναν μονόλογο. Επίσης, δεν είχα καμία σχέση με αυτή τη γυναίκα, την Παπαγιαννοπούλου. Αυτή ήταν μια γυναίκα ψηλή, πανέμορφη, αλήτισσα. Εγώ ήμουν ένα μπασμένο... Νόστιμη ήμουνα. Μόνο που καπνίζαμε. Τίποτα άλλο δεν είχαμε κοινό.

Εγώ λοιπόν δεν έκανα την Παπαγιαννοπούλου. Εγώ έκανα τη Νένα που κόλλησε πάνω της κομμάτια μιας άλλης ζωής και προσπάθησα να μεταφέρω στον κόσμο και το κατάφερα. Αυτό το κατάφερα. Ατμόσφαιρες μιας άλλης εποχής και ενός άλλου κλίματος τραγουδιού. Αυτά τα έκανα και ο Ζούλιας φυσικά, αλλά και εγώ που το έκανα, δεν έκανα την Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου. Μα πώς μπορούσα να την κάνω;

Οι ηθοποιοί δεν μετουσιώνονται. Ότι λένε οι ηθοποιοί ότι μετουσιώνονται είναι μια μπουρδα και μιση. Τους εαυτούς μας κάνουμε. Αλλά κεντάμε πάνω και ράβουμε κομμάτια άλλης ζωής και προσπαθούμε να συγγενέψουμε με αυτή τη ζωή. Αυτό είναι.

Λοιπόν, μετά την Ευτυχία, όπου έγινε ένας απίστευτος χαμός, απίστευτος. Νομίζω ότι έπαιξε ρόλο το ότι δεν ξέραν την Ευτυχία, αλλά ξέραν τα τραγούδια της και λέγανε στην παράσταση κι αυτό δικό της κι αυτό δικό της κι αυτό δικό της "Δυο πόρτες έχει η ζωή" δικό της; "Είμαι αητός χωρίς φτερά" δεν γίνεται... Και πού ήταν αυτή η γυναίκα; Δεν την ξέρανε. Η Ευτυχία έπαιζε χαρτί.

Νίκος Μωραΐτης: Της έδωσες πρόσωπο.

Νένα Μεντή: Ακριβώς. Μπράβο. Της έδωσα ύπαρξη μέσα στη ζωή ας πούμε. Γνώρισα τον εγγονό της που είμαστε φίλοι τώρα πια. Γνώρισα τη μία της κόρη που ζούσε τότε. Πήγαίνα σπίτι της. Σαν να φόρεσα ένα ρούχο που ήταν της Ευτυχίας. Και μου έλεγε αυτή η σπουδαία γυναίκα, η δεύτερη κόρη της, όχι, η μία πέθανε, ήταν ηθοποιός, πέθανε νέα. Έτσι; Αχ, αχ, Νένα μου, αχ! Σαν να βλέπεις τη μάνα μου. Βρε συ, τι σχέση έχω εγώ με τη μάνα σου; Έτσι;

Λοιπόν, από την Ευτυχία και μετά και όλο αυτό που συνέβη με τον κόσμο και αυτήν όλη τη συγκίνηση που πήρα από αυτή την παράσταση και από αυτό το ιστορικό πρόσωπο ενός χώρου που αγαπώ πολύ. Γιατί εμένα μ' αρέσει πάρα πολύ το λαϊκό τραγούδι. Βασικά το λαϊκό μ' αρέσει. Το πρώτο τραγούδι που μ' αρέσει είναι το λαϊκό. Το ρεμπέτικο επιλεκτικά. Το ελαφρό σχεδόν καθόλου, για να σου πω και την αλήθεια... Δηλαδή δεν με συγκινούσε. Και μετά πάω στα ροκ και σε αυτά. Η Ευτυχία, λοιπόν, άθελά της εκεί απάνω, που τηςμίλαγα καμιά φορά στο σπίτι μου, τηςμίλαγα. Τι μου 'δωσες ρε, Ευτυχία; Τι μου 'δωσες; Τι ζωή μου 'δωσες; Φοβερό πράγμα αυτό. Δεν το περίμενα. Ήταν πολύ αναπάντεχο αυτό.

Αυτή η συγκίνηση που μου έδωσε αυτή η παράσταση, δεν την έχω ξαναζήσει. Που έκανα μετά και άλλα πράγματα. Πολύ ωραία. Και σκίσαμε και πήγαν... Αυτό είναι... Και ο κόσμος που έρχεται και βλέπει τώρα αυτόν τον μονόλογο που κάνω, που σκίζει.... "Την Ευτυχία πότε θα την ξαναπαίξεις;" Σχεδόν όλοι μου το λένε αυτό. Σχεδόν όλοι και κάποιοι που δεν το έχουν δει. Μα δεν το είδαμε, παιδιά. Λέω το έπαιζα 780 παραστάσεις. Πόσο να το παίζω και στο σπίτι μου πια; Αυτό λοιπόν που θέλω να πω για το ποια, ποια είμαι τελικά... Που τελικά και αρχικά, όσο θυμάμαι τη Νένα, κάπως έτσι ήμουνα. Φορτωμένη με πολλά, πολλά δύσκολα πράγματα στη ζωή και πολλά, όμως, ωραία και πολλά πολύ σπουδαία που έχω ζήσει από τη δουλειά μου και από τη ζωή μου, με τον άντρα μου, με το παιδί μου, με το εγγόνι μου. Έχω εγγόνι. Αυτό... αυτό δεν υπάρχει τέτοια ευτυχία.

Νίκος Μωραΐτης: Είσαι το εγγόνι σου;

Νένα Μεντή: Όχι. Τι; Να είμαι εγώ το εγγόνι μου;

Νίκος Μωραΐτης: Ναι. Με έναν τρόπο. Σου έχει μάθει πράγματα;

Νένα Μεντή: Όχι. Όχι, αυτό που λες. Καταλαβαίνω τι λες. Καταλαβαίνω.

Νίκος Μωραΐτης: ...τα παιδιά μαθαίνουν.

Νένα Μεντή: Όχι.

Νίκος Μωραΐτης: ...Τους γονείς...

Νένα Μεντή: Όμως.

Νίκος Μωραΐτης: ...Τους παππούδες...

Νένα Μεντή: Τα παιδιά ναι. Γιατί το παιδί είναι... Η μάνα είναι νεότερη πολύ σε ηλικία όταν έχει παιδί. Όταν έχει εγγόνι, πάει προς το ουσου. Εκεί λοιπόν της δίνει το εγγόνι παράταση ζωής. Γιατί νιώθει πάλι ότι πρέπει να ζήσει. Δεν είναι μόνο το θέατρο που θέλω να ζήσω. Δεν είναι μόνο ότι αγαπάω δέκα ανθρώπους. Είναι ότι το εγγόνι μου μου δίνει... μα με κάνει τόσο ευτυχισμένη. Δεν υπάρχει αυτό το πράγμα. Δηλαδή, δεν υπάρχει. Δεν ξέρω αν είναι όλα τα εγγόνια του κόσμου, ούτε όλες οι γιαγιάδες, τόσο ηλίθιες όπως εγώ. Μπορεί να είμαι και υπερβολικά. Ναι, χαζομένα δεν ήμουν πάντως. Με το εγγόνι έχω πάθει αυτή την πλάκα.

Νίκος Μωραΐτης: Μου έχεις κάνει ένα, ένα, ένα κενό. Δηλαδή νιώθω ότι από τα χρόνια τα πολύ νεανικά με πήγες στην Ευτυχία Παγιαννοπούλου, ενώ ενδιάμεσα σε έχει μάθει όλη Ελλάδα από δύο σίριαλ τα οποία ήταν και ιδίως οι "Τρεις Χάριτες", που είναι το εμβληματικότερο ίσως σίριαλ της ιδιωτικής τηλεόρασης.

Νένα Μεντή: Έχεις πολύ δίκιο. Μόνο που έχει σχέση με την, χωρίς να υποτιμώ τη δουλειά, γιατί και μου άρεσε... Δεν είναι ότι έγινα γνωστή. Πήρα και κάποια λεφτά για να ζήσω, γιατί ήμουν πολύ πτωχή. Ε, είναι ότι πέρασα πολύ καλά. Πέρασα καλά, δούλευα με ανθρώπους που ήθελα, που γούσταρα. Με τα παιδιά, τους συγγραφείς, με τις συναδέλφισσές μου που δεν ζούνε όλες πια. Πάρα πολύ καλά πέρασα. Αυτό είναι πολύ σημαντικό. Όμως, δεν τρελαίνομαι για την τηλεόραση.

Νίκος Μωραΐτης: Ναι, το έχουμε καταλάβει.

Νένα Μεντή: Δεν τρελαίνομαι.

Νίκος Μωραΐτης: Αυτό το ότι δεν ζουν αυτές οι γυναίκες που ο κόσμος σε συνέδεσε μαζί τους.

Νένα Μεντή: Πολλοί. Ε, δεν το σκέφτομαι από το πρωί μέχρι το βράδυ.

Νίκος Μωραΐτης: Όχι, εντάξει.

Νένα Μεντή: Αλλά το καλοκαίρι που έπαιζε "Χάριτες" και γούσταρα να δω έτσι, ξέρεις... μερικές φορές ήταν χαλαρωτικό ρε παιδί μου και είχε και ωραίες ατάκες και μερικές φορές με... έλεγα κλειστό τώρα, κλειστό, φτάνει. Μετά πέθανε και η Άννα η Κυριακού και είμαι η τελευταία των Μοϊκανών. Όμως... και το επαναλαμβάνω χωρίς να παρεξηγηθεί κανείς από τους ηθοποιούς που παίζουν στην τηλεόραση. Θεωρώ μια πολύ δύσκολη δουλειά και πολύ... θέλει πολύ κότσια για να μην γίνεις ένα πράγμα μηχανάκι. Δεν είναι η δουλειά μου στην τηλεόραση. Έχω κάνει 12 σίριαλ, δεν είναι οι "Χάριτες" και το "Δις Εξαμαρτείν". Έχω κάνει το "Τρίτο στεφάνι" με τον Δαλιανίδη. Έχω κάνει με τον Παπακαλιάτη ένα πολύ ωραίο σίριαλ, τους "Τέσσερις" και κάποιες μπουρδες που εντάξει δεν τις ξέρει και ο κόσμος. Δεν τα θυμάται και ο κόσμος. Ευτυχώς. Δεν πήγαν και πολύ καλά.

Νίκος Μωραΐτης: Ναι τα δύο που προσέθεσες είναι σημαντικές στιγμές.

Νένα Μεντή: Ε, βέβαια. Το "Στεφάνι" με τον Δαλιανίδη ήταν εμπειρία, γιατί ο Γιάννης αγαπούσε πάρα πολύ το βιβλίο αυτό. Δεν το έκανε έτσι, απλώς δεν του δώσανε λεφτά στο κανάλι να κάνει εποχής έργο. Και εκεί απάνω έμπαζε και ήταν δυστυχής γι' αυτό. Αλλιώς θα το έκανε πάρα πολύ καλά. Που λες, το θέατρο λοιπόν είναι μια πορεία μου 25 χρόνων μέχρι τα σίριαλ, στο θέατρο, 25 χρόνια, πολύ δύσκολη, που παίζω συνέχεια όμως.

Νίκος Μωραΐτης: Δηλαδή 25 χρόνια πείνας;

Νένα Μεντή: Πολύ δύσκολη. Ναι, σχεδόν. Στα όρια αυτά. Να μην έχεις να πληρώσεις το ρεύμα.

Νίκος Μωραΐτης: Αυτό το σπάνει οι "Χάριτες";

Νένα Μεντή: Οι "Χάριτες". Οι "Χάριτες", όπου ξαφνικά μου έρχεται ένα πράγμα που λέω από πού ήρθε τώρα αυτό; Να με περιμένουν κάτω από το σπίτι μου να βγω. Εγώ έχω ήδη ένα παιδί που το έκανα στα 37 μου. Μια χαρά περνάω στο σίριαλ, θα βγάλω και κάποια φιλά. Μια χαρά. Τον δεύτερο χρόνο χειρότερα. Τον τρίτο κάναμε πολύ. Πέρανα, όμως, καλά. Δηλαδή δεν έβλεπα κάτι που να με θίγει. Έβγαζα κάποια λεφτά και πέρανα καλά στα γυρίσματα. Αυτό είναι μεγάλη ιστορία. Από κει πέρα όμως δεν έχω περάσει καλά σε όλα τα σίριαλ που έχω κάνει. Και στο "Δις Εξαμαρτείν" πέρανα πολύ καλά. Ήταν ο Μιχάλης (Ρέππας) με τον Θανάση (Παπαθανασίου) μια καλή, ένα καλό κλίμα, πολύ καλό. Με κάποιον τρόπο είναι κομμάτι της ζωής σου αυτοί δύο συγγραφείς. Πολύ. Και με αγάπη και θαυμασμό. Πολύ. Τα παιδιά είναι βεβαίως κομμάτι. Μετά έπαιξα στο θέατρο δικό τους έργο, τη "Δεύτερη φωνή". Δεν ξέρω αν το είχες δει ένα ωραίο έργο.

Νίκος Μωραΐτης: Που δεν ήταν κωμικό.

Νένα Μεντή: Όχι, όχι. Έκανα εγώ μια ψωνάρα με το τραγούδι, γιατί αυτό το έχω πάντα εγώ και η κόρη της θέλει η μάνα που δεν έγινε τραγουδίστρια να βγάλει την κόρη στο κλαρί, στο τραγούδι.

Νίκος Μωραΐτης: Και τώρα στον μονολογό σου υπάρχει τραγουδίστρια, έτσι;

Νένα Μεντή: Η Μοσχολιού. Κι εγώ τραγουδάω όλα τα τραγούδια από πίσω, πάω από πίσω. Ενώ ακούγονται τα τραγούδια τα αυθεντικά, οι αυθεντικές εκτελέσεις, εγώ τα λέω από πίσω. Τα τραγουδάω, δεν σταματάω. Εχω πάρα πολλή αγάπη, πολύ μεγάλη αγάπη στο τραγούδι. Κάτι εμποδίζει τα πράγματα.

Νίκος Μωραΐτης: Μήπως έχει αλλάξει η σχέση του κόσμου με το τραγούδι;

Νένα Μεντή: Κάτι έχει αλλάξει και πού...

Νίκος Μωραΐτης: Δεν είναι κομμάτι... δεν είναι βίωμα...;

Νένα Μεντή: Θες να πω πού οφείλεται;

Νίκος Μωραΐτης: Βέβαια.

Νένα Μεντή: Στο διαδίκτυο.

Νίκος Μωραΐτης: Μα το διαδίκτυο σε συνδέει με τα τραγούδια.

Νένα Μεντή: Όχι, με έναν τρόπο τεχνολογικό, όχι άμεσα. Όχι, για μένα είναι κατάρρα.

Νίκος Μωραΐτης: Κάτσε να κάνω τον δικηγόρο του διαβόλου.

Νένα Μεντή: Καν τον, όσο θες...

Νίκος Μωραΐτης: Πάντα το τραγούδι το έβαζες σε ένα μηχάνημα, είτε λεγόταν πικάπ, είτε λεγόταν CD.

Νένα Μεντή: Βρε το τραγουδάγαμε το τραγούδι.

Νίκος Μωραΐτης: Μάλιστα.

Νένα Μεντή: Το τραγουδάγαμε. Δεν πηγαίναμε στις ταβέρνες... Εσύ είσαι νέος άνθρωπος. Άσε με εμένα. Πηγαίναμε στις ταβέρνες και άρχιζε "Δύο πόρτες έχει η ζωή", τώρα να βάλουν να ακούσω στο διαδίκτυο "Δύο πόρτες έχει η ζωή"; Σε ραδιόφωνο δεν το παίζουνε. Πικάπ δεν έχω. Τι μου λες τώρα; Το ίδιο επικοινωνώ με τη μουσική και το τραγούδι όπως τα παλιά χρόνια; Καμία σχέση. Οι νέοι όμως όταν έρχονται στην παράσταση... σε παράσταση έρχονται πολλοί νέοι, ευτυχώς. Και ενώ λέει, το λέει από πάνω γραμμένο, δεν επιτρέπεται η φωτογράφιση κτλ στην παράσταση. Και μόλις τελειώσει η παράσταση βγάζουν τα καβλιτζέκια και τραβάνε... Έχω κάνει απίστευτες κουβέντες, την ώρα εκείνη. Θέλω να μου πείτε γιατί το κάνετε αυτό;

Νίκος Μωραΐτης: Γιατί θέλω, θέλω να είμαι και εγώ εκεί.

Νένα Μεντή: Όχι, περίμενε. Περίμενε. Γατί έχω, έχω ντοκουμέντα.

Νίκος Μωραΐτης: Εντάξει.

Νένα Μεντή: Να το πω, σε ενδιαφέρει;

Νίκος Μωραΐτης: Βέβαια.

Νένα Μεντή: Στην τελευταία παράσταση που έπαιξα πέρυσι στο Βολανάκη, στη "Μοδίστρα", αυτό το "Μια ζωή", τους το φύλαγα κιόλας. Ναι, ναι. Το έκανα και μετά έξω, το έκανα και σε άλλες παραστάσεις. Αλλά εδώ ήταν... επειδή ξέραν ότι είναι η τελευταία, 18 Μαΐου ήταν η τελευταία. Άρχισε αυτό το πράγμα, άστραψε η πλατεία. Μικρό το θέατρο δε, παρεϊστικό πολύ. Λέω παιδιά,

δεν τελειώσαμε, έχω θέμα. Αριστερά είναι ένα γκρουπ με νέα αγόρια, αγόρια νέα, 5-6 αγόρια νέα. Μπορείτε λέω, να μου εξηγήσετε, γιατί είμαι πολύ ενάντια στο διαδίκτυο, πιστεύω ότι είναι μια τεράστια παγίδα που μας ρίξανε και έχουμε κάτσει πάνω όλοι. Εγώ η συγκεκριμένη όχι, αλλά δεν μετράει, γιατί οι πολλοί την έχουν κάτσει τη βάρκα. Τι είναι αυτό που σας... Τι είναι αυτό που κάνετε όταν τελειώνει η παράσταση; Έχετε δει μια παράσταση που σας νιώθω, γιατί είμαστε και πολύ κοντά, που έχετε συγκινηθεί, έχετε γελάσει, έχετε δακρύσει, έχετε χειροκροτήσει. Και μόλις τελειώσει, χειροκροτάτε μία εμένα...; Μόνη μου είμαι που παίζω, που κάνει έτσι το κεφάλι; Τι θέλετε να πάρετε από αυτό; Δεν μιλάει κανείς, δεν απαντάει κανείς. Λέω δεν θα φύγω από εδώ, ούτε εσείς, αν δεν μου πει έστω και ένας γιατί το κάνετε αυτό. Εγώ ξέρω, λέω γιατί το κάνετε, αλλά δεν θα σας το πω, γιατί εγώ δεν... Είμαι ενάντια στο διαδίκτυο. Εσείς θα μου το πείτε που το κάνετε. Δεν απάντησε κανείς. Κάτσαμε δέκα λεπτά, δέκα με το ρολόι. Βγήκαμε έξω. Περιμέναν δυο-τρεις άνθρωποι και μου είπε ένας "Ντρεπόμεν να το πω, αλλά είναι θέμα μνήμης". Ότι η μνήμη μου να έχει απαθανάτισει, ότι είμαι στην παράσταση. Λέω εσύ! Γιατί δεν έχεις τη μνήμη σου; Τι θα πάθεις; Αλτσχάιμερ θα πάθεις; Τι φοβάσαι; Δεν έχεις τη μνήμη σου; Εγώ θυμάμαι τι είδα 15 χρόνων στο Λαύριο, στο σινεμά. Και μου λες τη μνήμη σου; Όχι, παιδιά, λέω, είναι εξάρτημα πια της ζωής σας. Είναι εξάρτημα. Και το βλέπω παντού αυτό.

Νίκος Μωραΐτης: Και εξάρτημα και εξάρτηση.

Νένα Μεντή: Εσύ υποστήριξε τώρα.

Νίκος Μωραΐτης: Όχι, όχι, δεν υποστηρίζω, αλλά σκέφτομαι κάτι άλλο. Σκέφτομαι ότι, ας πούμε, αυτοί οι άνθρωποι θέλουν να έχουν ένα ντοκουμέντο ότι πήγα εκεί και είδα τη Μεντή και να την έχω τη φωτογραφία. Σαν φωτογραφία μιας στιγμής είναι. Ναι, σε αυτό το τόσο θνησιγενές πράγμα που είναι το θέατρο.

Νένα Μεντή: Δεν είναι γι' αυτόν τον λόγο που έχουμε το διαδίκτυο και έχουμε μαστουρώσει όλο ως τόπος.

Νίκος Μωραΐτης: Μα δεν μιλάω για τη μαστούρα του διαδικτύου. Έχεις απόλυτο δίκιο. Μιλάω για το κομμάτι που θα μπορούσε κάτι να μείνει.

Νένα Μεντή: Αυτό... Να σου πω. Επειδή εγώ, εγώ που είμαι τόσο αντίθετη για την άλλη κατηγορία της επίδρασης, την άλλη επίδραση μιας ψευδούς. Σωστά το λέω;

Νίκος Μωραΐτης: Ναι.

Νένα Μεντή: Μιας αίσθησης επικοινωνίας. Γιατί δεν είναι αληθινή επικοινωνία. Πληροφορία, πληροφορία, πληροφορία. Κλούβιο το κεφάλι από την πληροφορία. Αυτό συμβαίνει στους νέους. Δεν ήταν πάντα κλούβιο; Ε, τώρα παρακλούβιανε. Τώρα πια δεν ενδιαφέρει τίποτα. Γιατί συναντώ ζευγάρια σε ταβέρνες, ζευγάρια, γκόμενοι. Τρώνε, δεν κοιτιούνται, δεν μιλάνε και είναι έτσι. Και πάω και τους λέω. Παιδιά, ξέρετε ότι δύο ώρες δεν έχετε κοιταχτεί στα μάτια;

Νίκος Μωραΐτης: Συγγνώμη, πηγαίνεις;

Νένα Μεντή: Εγώ κανονικά. Εγώ είδα άνθρωπο να φωτογραφίζει το μπιφτέκι που έτρωγε. Στην ταβέρνα. Πάω λοιπόν, λέω του... με συγχωρείς πάρα πολύ, έχω περιέργεια. Γιατί το φωτογραφίζεις; Για να το στείλω σε έναν φίλο μου. Γιατί; Δεν μπορείς να τον πάρεις, άμα τον πάρεις τηλέφωνο να του πεις έφαγα ένα ωραίο μπιφτέκι προχθές στην ταβέρνα της κυρά Μάρως. Τι το φωτογραφίζεις; Έχει γίνει μια τέτοια κατανάλωση αυτού του μέσου.

Νίκος Μωραΐτης: Σου απάντησε;

Νένα Μεντή: Όχι, έμεινε άφωνος. Με γνώρισε κιόλας και έμεινε άφωνος. Δεν ήξερε. Τα έχασε. Τα έχασε. Έχει χρησιμότητα για ανθρώπους που είναι ψαγμένοι, ενημερωμένοι εις βάθος του τι μπορεί να πάθεις από αυτή τη ζημιά. Να αποτραβηχτείς, να απελπιστείς, να είσαι πολύ μοναχικός και καθόλου επικοινωνιακός. Να μην μιλάς με τον συνάνθρωπο δηλαδή. Δεν βλέπω ανθρώπους να μιλάνε πια. Αλήθεια το λέω αυτό. Στις ταβέρνες, που πάω συχνά για να μιλήσω με τους φίλους μου, οι πιο πολλοί είναι βουβοί. Και είναι έτσι... Μα τώρα τι μου λες, τώρα; Θα κρατήσω την Παξινού; Ποιος θα κρατήσει την Παξινού; Την Παξινού την έχει το Θεατρικό Μουσείο και τη Λαμπέτη. Και ποιος από τους σημερινούς νέους θέλει να δει την Παξινού; Ή θα θέλει σε μερικά χρόνια, δεν συγκρίνομαι με την Κατίνα, απλώς λέω επειδή μιλάω εγώ, θα θέλει να δει εμένα. Μην πω και τίποτα τώρα. Κανένας δεν θα θέλει να δει και κανέναν. Ήρθε και το ΑΑ, ή πώς το λένε, ΑΙ.

Νίκος Μωραΐτης: Γιατί; Δεν θαυμάζουμε ανθρώπους;

Νένα Μεντή: Εσύ είσαι άλλη γενιά από τους νέους, δεν είσαι... Δεν ανήκεις... Δεν ανήκεις σε αυτούς τους νέους που λέω εγώ.

Νίκος Μωραΐτης: Αλλά οι νέοι που έρχονται στο θέατρο, πολλοί νέοι και ακούν τη Μοσχολιού και μπορεί να μην την έχουν ξανακούσει.

Νένα Μεντή: Δεν είναι οι πολλοί από τους νέους. Οι νέοι που έρχονται πραγματικά και δεν το λέω με καμιά έπαρση αυτό, είναι πιο ψαγμένοι, πιο αν θέλεις κοινωνικοποιημένοι, το βλέπω αυτό. Και ούτε είναι η μεγάλη μάζα των ανθρώπων που έρχονται οι νέοι. Οι νέοι, εννοώ οι δεκαοχτάρηδες.

Νίκος Μωραΐτης: Βέβαια.

Νένα Μεντή: Δεν εννοώ τους τριανταπεντάρηδες που μπορεί να έχουν και σπουδάσει, να έχουν και μια σύντροφο, να έχουν κάνει και ένα παιδί, να έχουν πάει και λίγο έξω, να έχουν μπει και λίγο μέσα. Λέω τους νέους, νέους, τα παιδιά. Τα παιδιά λέω. Μικρά παιδιά δέκα χρονών είναι με το αυτό. Γι' αυτούς τους νέους μιλάω. Τις καινούργιες γενιές.

Νίκος Μωραΐτης: Καταλαβαίνω. Ας το αφήσουμε αυτό.

Νένα Μεντή: Ας το αφήσουμε.

Νίκος Μωραΐτης: Ένα βιβλίο που είσαι.

Νένα Μεντή: Α, ναι. Παρόλο που για να είμαι ειλικρινής, που μ' αρέσει, που θέλω να είμαι, που είμαι έτσι εγώ, είναι σχεδόν όλος, για να μην λέω... ο Παπαδιαμάντης.

Νίκος Μωραΐτης: Μάλιστα.

Νένα Μεντή: Είναι...

Νίκος Μωραΐτης: Μια ταινία που είσαι.

Νένα Μεντή: Αχ, ταινίες έχω πολλές, αλλά θα σου πω το τελευταίο μου, εδώ και μια δεκαετία που άρχισε, αρχίσαμε να βλέπουμε σινεμά, πολύ σινεμά εγώ, πολύ σινεμά, αρχείο σινεμά. Βλέπω ιρανικό σινεμά. Τεράστιο σινεμά και ό,τι πιο ανθρωποκεντρικό υπάρχει αυτή τη στιγμή στον κόσμο. Δεν θέλω αμερικανικό σινεμά καθόλου. Το έχω δει πάρα πολύ. Το έχω φάει πολύ. Μεγάλο σινεμά, σπουδαίοι σκηνοθέτες, τεράστιοι ηθοποιοί. Σήμερα πια έχει σφίξει το πράγμα. Έχει σφίξει η κατάσταση, έχει ξεφύγει η κατάσταση. Δεν το βλέπεις ή δεν θες να το πεις;

Νίκος Μωραΐτης: Φυσικά θέλω να το πω. Έχει ξεφύγει.

Νένα Μεντή: Πάρα πολύ. Εάν σου πω... Θα πω ένα άσχετο πράγμα τώρα που δεν έχει σχέση με το θέατρο, με τις τέχνες. Εγώ οδηγώ ένα αυτοκίνητο, το ίδιο, 51 χρόνια τώρα. Το ίδιο αυτοκίνητο. Δεν το έχω αλλάξει. Για να δεις ότι είμαι και κολλημένη. Είμαι κολλημένη, το δέχομαι. Εδώ και ενάμιση χρόνο για μην σου πω και δύο, δεν οδηγώ πια παρά πολύ επιλεκτικά τις ώρες, βράδυ συνήθως, γιατί φοβάμαι να οδηγήσω σε αυτή την κόλαση της Αθήνας. Όπου οι άνθρωποι, δεν τους νοιάζει ούτε ο άλλος αλλά ούτε και ο εαυτός τους. Κι αυτό, πιστεύω ότι έχω απόλυτο δίκιο. Δηλαδή σαν να είναι τόσο απελτισμένοι...

Νίκος Μωραΐτης: Τι συνέβη;

Νένα Μεντή: Είναι χρόνια... χτίζεται αυτό.

Νίκος Μωραΐτης: Χτίζεται, αλλά τώρα...

Νένα Μεντή: Από παντού χτυπάει, από παντού μαζώνει το κακό. Είσαι πολύ ευαίσθητος άνθρωπος και έξυπνος σίγουρα. Και μπορείς να το βρεις. Εγώ που με ενδιαφέρει πάρα πολύ, όχι ότι είμαι μελετητής, ούτε πολιτικός επιστήμων, ούτε, καμία σχέση. Εγώ θέατρο παίζω και αυτό. Και αν το παίζω και καλά, θα το κρίνει η ιστορία. Βλέπω τους ανθρώπους σε μεγάλη απόγνωση. Δεν είναι όλοι. Δεν μιλάω για όλο τον κόσμο. Ιδιαίτερα αυτοί που είναι πιο καλά οικονομικά. Μια χαρά είναι. Από κει και πέρα, όμως, πρέπει να είσαι πολύ, πολύ ψαγμένος. Πολύ να σε νοιάζει η ζωή σου, των παιδιών σου, των παιδιών σου, των παιδιών σου. Και το αναφέρω τρεις φορές αυτό. Γιατί βλέπω τη βία μέσα στα σχολεία. Την έχεις δει τι γίνεται;

Νίκος Μωραΐτης: Βέβαια. Βέβαια.

Νένα Μεντή: Τα κορίτσια τα είδες προ ημερών; Τα κορίτσια. Λοιπόν, επειδή μπορεί και ο χρόνος μας να τελειώνει και επειδή σκέφτομαι ότι μπορεί γι' αυτό που είμαι τελικά, που δεν είμαι και τελικά δηλαδή, είμαι ανέκαθεν πολύ κολλημένος άνθρωπος. Θέλω να πω έχω κάποια, πώς να τα πω, πώς να το πω, πίστη δηλαδή σε αρχές, σε αξίες. Αξίες που πήρα από το σπίτι μου και απεδείχθη ότι με σώσανε.

Νίκος Μωραΐτης: Νένα Μεντή, αυτή είσαι τελικά και σε ευχαριστώ πάρα πολύ γιατί σου έχω μεγάλη αγάπη.

Νένα Μεντή: Κι εγώ πάρα πολύ.

Νίκος Μωραΐτης: Θα θελα, επειδή είμαι σίγουρος ότι από αυτή την κουβέντα και επειδή είσαι ποταμός, κάποιο πρόσωπο ή κάποιο πράγμα που είσαι ξεχάσαμε, θέλω να κοιτάξεις στην κάμερα και να πεις το κομματάκι του παζλ που δεν είπες.

Νένα Μεντή: Που δεν είπα, ε; Δεν μπορώ να πω αυτά που πραγματικά είναι... Θα με μαλώσουν οι άνθρωποι αυτοί. Δεν θέλουν. Δεν θέλουν το πολύ μπλα μπλα μου. Και τους κατανοώ πολύ και τους σέβομαι. Κάτι που δεν είπα; Θα επανέλθω λίγο στην παιδική μου ηλικία. Και να πω κάτι πολύ σημαντικό. Επειδή αγαπάω πάρα πολύ τα παιδιά. Πολλές φορές δεν τα αντέχω. Έχω και δικό μου. Έχω και εγγόνι. Πολλές φορές είμαι και εγώ ο εαυτούλης μου. Δηλαδή ωχ, τώρα πάλι αυτό. Όμως όταν επανέρχομαι στην παιδική μου ηλικία, που είναι πολλά χρόνια πίσω, αυτό που έχω να πω είναι, πέρα από την οικογένεια που είχα την τύχη να γεννηθώ, να με φτιάξει, τα παρεάκια των παιδιών. Που παίζαμε, το θυμάμαι, θα μου ρθει να κλάψω αλλά δεν θα κλάψω, που παίζαμε στους δρόμους, κρυφτό, κυνηγητό και άλλα παιχνίδια παίζαμε, ξυλίκι, αγάλματα, κουτσό. Και την ευτυχία του παιδιού που παίζει στη γειτονιά και βγαίνει η μάνα από πάνω και φωνάζει έλα Νενούλα, τρώμε. Τι λέω κι εγώ τώρα; Τι εικόνα φτιάχνω; Μεγάλη συγκίνηση. Γι' αυτό λέω τα παιδιά, τα παιδιά από κοντά, τα παιδιά. Η μόνη ελπίδα αν υπάρχει είναι αυτή.